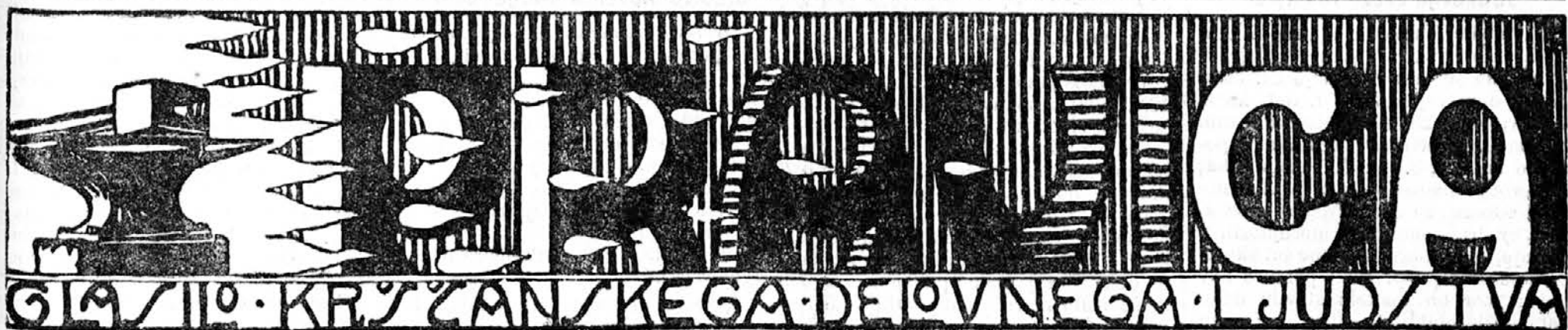

Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.
Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/I.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1 dinar.
Cena: za 1 mesec 4 Din, za 1/2 leta 12 Din, za 1/2 leta 24 Din;
za inozemstvo 6 Din (mesečno). — Inserati po dogovoru.

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo Jugoslovanske
tiskarne, Kolportažni oddelak, Poljan-
ski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

Naša družina.

Zdrav temelj človeški družbi in državi je dobra krščanska družina. Iz dobre družine izhajajo tudi dobri državljani, ki svojih socialnih dolžnosti do družbe ne zanemarjajo, temveč gledajo in se trudijo koristiti z vsem svojim delom splošnosti, ker se zavedajo, da so socialna bitja, člani ene velike božje družine, katera mora gojiti med seboj največjo čednost, ljubezen do bližnjega.

Pogoj, da bodo naše družine zdrave, da bodo iz njih izhajali res dobri člani človeške družbe in da bodo te družine v pravem pomenu besede zdrav in trden temelj naši družbi in državi, je krščanska vzgoja.

Veliko nalogo in težko odgovornost prevzame ta kaj delavski mož in žena, ko se vračata od oltarja kot prva člana nove delavske družine. Ako ju je vzgojila naša skrbna in pobožna slovenska mati in ako ostaneta zvesta naukom in načelom krščanstva, bo njiju življenje olajšano, ker se bosta v medsebojni ljubezni podpirala in si dolžnosti v družini prav razdelila. Moža bo pri delu navduševala podoba njegove ljubljene žene, ki mu bo živo vstajala pred očmi pri vsakem naporu in iz ljubezni do nje in zavesti, da dela tudi zanjo, bo lahko prenašal vsako trpljenje. Čim večja bo njegova družina, tem večja bo njegova ljubezen in njegova delovna sila, ker je svoje življenje posvetil družini. Ker ima srečo, da služi socialnemu podjetniku, je tudi njegova plača primerna.

Srečna delavska žena in družina, ki ima takega moža, očeta. Ko odhaja zjutraj na delo, poljubi po vrsti svojo dečo in ženo in zvečer se vrača, čeprav truden, srečen, da zopet vidi svoje.

V taki družini žena lahko služi svojemu namenu: vzgoji otrok in gospodinjstvu. Kako je srečna, čeprav je njeno življenje vsak dan kronano s trnjem. A ljubezen je, ki vse pretrpi, vse prenese. Vse njeno delo je kakor molitev, ki se razliva kot blagoslov nad skromno in revno družino, a vendar srečno. Saj njeno upanje so otroci, ki jih neguje in vzgaja kot zaklad božji, katerega ji je Bog izročil, da mu jih vrne. In močna je, ker jo podpira nezlomljivi stebel, krščanski delavec-mož.

O, da bi tako življenje vladalo v naših družinah, da bi lahko mož s svojim zaslužkom preživel sebe in svoje, da bi lahko mati služila svojemu namenu in čuvala ter vzgajala s svojo roko svoje žive zaklade: otroke, ki naj postanejo enkrat stebri naših bodočih družin in poštene člani človeške družbe.

Toda, kaj vidimo? Živimo v razmerah, ko vse hiti za materijo in pozablja na duševnost. Kapitalizem v svoji požrešnosti grabi bogastvo na kupe brez obzira, čeprav krog njega vse lakote pogine. Ker se velik del naravnih dobrin in preveliko bogastva nahaja le v rokah nekaj bogatinov, zato je obsojena masa delovnega ljudstva na gladovanje in delavske družine k propadanju.

Ako se hoče v teh razmerah obdržati delavska družina pri življenju,

se mora dostikrat boriti z obupno brezobzirnostjo na vse strani za zaslužkom.

V rudniku dela oče, v tovarni sedi sključena za strojem mati, med tem ko raste pod njenim srcem novo živo bitje. Skrb, kaj je z njenim slabotnim, nedoraslim otrokom, ki si služi na dnevnem koku svoj borni kruh, ji zdaj pa zdaj izvije globok vzdih. Z velikim strahom pričakuje večera, ko se vrne domov, ali še najde zdrave svoje črvičke, ki jih je pustila zjutraj same doma brez nadzorstva. Njih blede obrazi ji vstajajo pred ljubečo dušo.

Njena skrb ni neupravičena. Ko se vrne zvečer z možem vsa trudna, se prične šele pravo trpljenje, ko jima kliče nasproti toliko slabotnih trupel po kruhu.

Mož hiti, da pripravi drva in drugo, ko povečerja se skuša ves truden poigrati z otročički, toda spanec ga premaga.

Žena-mati ne ve, kje bi prišla za delo, da bi opravila najpotrebnejše. Ko je nahranila otroke in jih pokrižala, jih je zazibal sen, preden je mogla z njimi moliti.

To se ponavlja dan na dan. Materino telo, ki rodi nova življenja, se suši. Mož boleha, jetika ima pa tu bogato žetev in otrok, ki se ji je izvil in stopil v življenje, je kakor senca in ni čudno, če propada tudi moralno, ker je že tudi telesno, saj ni v njem nobene odporne sile in duha, ki bi ga dvigala kvišku k duševnosti in moralnosti.

To je samo rahla slika življenja naših delavskih družin in njih usode. Naš delavski rod čaka temna bodočnost, ako se ne zboljšajo razmere tako, da bo oče s svojim delom, za katerega mora prejeti pošteno plačilo, lahko preživel sebe in svojo družino tako, da bo naša delavska mati lahko vršila svojo materinsko dolžnost prav in vzgojila svoje otroke k čednostnemu krščanskemu življenju. Tukaj ne pomaga nič zabavljati in kazati na podivjanost, razuzdanost in nemoralnost med našim delavstvom, osobito med današnjo mladino, ampak treba je, da krene država kakor tudi delodajalci na novo pot.

Dajte delavstvu pravične zakone in dajte delavskim družinam potrebni kruh, ker tam, kjer je suženjstvo in pomanjkanje, je tudi kletev in sovražstvo — zato tam ni ljubezni in moralnosti.

Politični pregled.

V Sloveniji

ni novega ničesar. Žerjavova stranka hoče uporabiti čas, ko se še senči v Pašičevi milosti z najbolj divjaškimi nasilji in preganjanji. Zlasti se je spravila na profesorje in pretekli teden sta bila predstavljena v srbske kraje odlična pristaša naše stranke prof. E. Jarc in B. Remec, slednji celo podnačelnik SLS, ter prof. Bračun iz Maribora, eden izmed voditeljev NSS. Da bo prišel čas, ko bodo Žerjavovci za ta nasilja še odgovarjali, je samoobsebi umevno in če bodo dobili svoje dolgeve poplačane do zadnjega groša, se bodo morali pač za-

hvaliti svojim, od politične strasti pobesnelim voditeljem. Skoro popolnoma neopaženo je šel mimo naše javnosti tudi občni zbor Pueljevih kmetijcev, ki so sklenili, da se združijo z Radičevo podružnico na Slovenskem, namreč Prepeluhovimi kraljevimi republikanci. Mi res zavidamo onim pristašem teh dveh strank, ki imajo tako sijajne želodce, da morejo prenašati vse kozolce, ki jih prevračata pri nas gg. Pucelj in Prepeluh, še bolj pa zavidamo ta dva »politika«, da se jima je posrečilo zbrati okrog sebe peščico ljudi, na katerih račun menda lahko počneta ravno, kar se spomnita.

V Jugoslaviji

gre vse po starem tiru dalje. G. Pašić je sicer zaenkrat še obdržal v vladi g. Pribičevića, da čim najbolj omehča Radičevce, ko jih pa toliko poniža, da bodo krotko kakor jag-njeta lizali sol z njegove dlani, bo pa Pribičevića seveda odslovil in vladal naprej z Radičevci, ki so pripravljeni zatajiti menda prav vse, samo da se rešijo nekateri njih voditelji iz zapora, pa četudi bi imel plačati hrvatski narod vse račune. Verjetno pa je, da tudi hrvatsko ljudstvo ni slepo in da že uvideva igrjo, ki jo igrajo njegovi dosedanjí voditelji z njimi. To nam zlasti jasno dokazujejo zadnje občinske volitve v Zagrebu, pri katerih se je nad polovico volivcev vzdržalo volitev. Samo Radičevci so dobili nad 7000 glasov manj nego pred tremi meseci pri parlamentarnih volitvah. Če bo ta klofuta kaj vplivala nanje, seveda še ni mogoče prorokovati. — V Belgradu pripravljajo naprej vrsto novih zakonov, ki bi jejo v obraz najpreprostejšim pojmom demokratizma.

Po svetu

je tudi vse nenavadno mirno. Hindenburgova izvolitev v Nemčiji očitno ne bo prinesla večjih izprememb nemške politike, na Francoskem so pa pri zadnjih občinskih volitvah zopet sijajno zmagale levčarske stranke. V Bukarešti se vrši konferenca male antante, toda po dosedanjih uradnih poročilih še ni mogoče posneti, za kaj to pot v prvi vrsti gre in kaj bodo sklenili. V Bolgariji pa Cankov strelja in obeša premagane pristaše kmetijske in komunistične stranke kar na debelo. Pa tudi zanj bo še prišel dan plačila. Božji mlini meljejo počasi, a gotovo.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Zveza tovarniškega delavstva.

Skupina kovinarjev. V nedeljo 10. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor skupine SZTD v Lescah. Kljub slabemu vremenu in grožnji od strani socialistov se je občnemu zboru odzvalo precej delavcev tovarne verig. Na občnem zboru je poročal zvezin tajnik Lombardo, ki nam je podal jasno sliko o pomenu, delu in nalogah krščanskih strok. organizacij. Dalje nam je obrazložil glavne vzroke stagnacije v industriji in več zanimivih stvari, o katerih dosedaj še nismo bili na jasnem. Po poročilu tov. tajnika smo izvolili odbor, ki mu zaupamo in

od kojega pričakujemo, da nas bo pri podjetju pošteno zastopal in vsestransko ščitil naše pravice. Skupina šteje že 25 članov in je upati da bodo še pristopili kljub terorju, ki ga v tovarni uganjajo naši socialisti, o katerih bomo pozneje še marsikaj spregovorili. Za enkrat je naša jeklena volja, da gremo na delo preko vseh zabavljanj in šikan za interese delavstva v tovarni. Pri tem poslu pa nas ne sme motiti nobena grožnja ali strah, ker naš program je delo — in v delu je naša bodočnost. Zato naj vsak, kdor hoče poštenega in odkritega dela, pristopi v vrsto krščanskih socialistov.

Zveza papirniškega delavstva.

Goričane-Medvode. Naše delavstvo je preteklo nedeljo, dne 10. t. m. slavilo izredno redki jubilej, namreč zlato poroko svojega člana delavca Nikolaja Jurmana iz Zgornje Senice. V svrhu proslave tega jubileja so se lepo združili kmetje sosedje jublantanov, kakor tudi naša delavska organizacija s sodelovanjem Zveze papirniškega delavstva in godbe iz Vevč. Krasen je bil pogled na svatovski sprevod; 15 voz z godbo na čelu, ki se je pomikal proti župni cerkvi Rateče pri Škofji Loki. Tam se je izvršila gniljivo lepa cerkvena slovesnost zlate poroke. V primernem govoru nam je ondotni č. g. župnik J. Meršol razložil pomen tega redkega jubileja, kojega župnija slavi prvega te vrste tekom svojega 75 letnega obstoja in kar je posebno poudaril, je dejstvo, ki je še bolj redko, da se vrši namreč jubilej tako slovesno kljub temu, da sta jublanta uboga delavca, ki s svojimi sredstvi ne zmoreda kaj takega. To je storila jublanta krščanska ljubezen do bližnjega, s katero so sosedje jublantanovi in naša krščanska socialna delavska organizacija. Nato je bil obred zlate poroke. Duhovnik je jublanta povabil roki s štolo z besedami: »Tako vaju je duhovnik zvezal pred 50 leti in ta vez naj ostane zvesta do smrti.« Na koro so zapeli zahvalno pesem. Pri slovesni sv. maši, katero je daroval č. g. dr. Čepon, je svirala godba iz Vevč. Rateška cerkev je tedaj prvičkrat imela godbo pri sv. maši. Popoldne se je pa vršila svatba z vrtno veselico na prostoru vrlega posestnika Franca Križaja, stanovanjskega gospodarja jublantovega, kjer stanujeta že 35 let. Kljub deževnemu vremenu se je vrtna veselica krasno razvila ob sviranju godbe iz Vevč ter prepevanju pevskega zborov iz Sore in iz Rateč v veselo razpoloženje, čeprav so gostje sedeli pod razpetimi dežniki. Slavnosti se je udeležilo tudi ravnateljstvo iz Goričan z vsem svojim uradništvom in popoldne tudi g. ravnatelj Liebecher sam, kar je hvalevredno. Gospodje so s tem pokazali, da znajo ceniti ta izredni jubilej svojega zvestega delavca, ki že nad 52 let nepretrgoma zvesto služi temu podjetju in je obenem edini moški delavec, ki je toliko časa v službi tega podjetja. Jublanta sta kljub visoki starosti še čila in zdrava in jima želimo, da ju Bog ohrani še mnogo let.

Razširjajte »Pravico«!

! Član, ki hoče kupiti ceno in dobro oblačilno blago, naj si ogleda zalogo v Konzumu, Kongresni trg 2 !

Strokovna zveza rudarjev.

Trbovlje. Vabilo na III. redni letni občni zbor strokovne zveze rudarjev v Trbovljah se vrši v nedeljo 24. maja ob 10 dop. v prostorih I. del. konz. društva, števil. 253 s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo nadzorstva; 5. volitev novega odbora: a) načelstva, b) nadzorstva, c) strok. odbora; 6. slučajnosti. V slučaju, da bi občni zbor ne bil sklenjen, se vrši po preteku pol ure nov občni zbor ob vsakem številu delegatov. Morebitni predlogi občnemu zboru morajo biti vsaj 10 dni poprej naznanjeni načelstvu. — Odbor.

Zabukovca. Dne 9. maja se je vršil občni zbor naše skupine rudarjev. Navzočih je bilo zelo lepo število članov. Izvolil se je sledeči odbor: predsednik Cizej Anton, blagajnik in tajnik dosedanj delavski zaupnik Uranjek Jakob, za preglednika računov Poteko Anton in Okorn Ivan, zaupniki: First Anton, Vošnak Martin in Zupanc Matevž. Od novega odbora pričakujemo mnogo uspešnega dela. Sklenilo se je pozvati vse člane k rednemu plačevanju prispevkov in naročnine na »Pravico«. Sklenilo se je, da se v kratkem vrši občni zbor Delavske zveze.

Velenje. Naša strokovna organizacija prav lepo napreduje, kljub raznim »ujedinjenjem«. Nam je dobro znano te vrste ujedinjenje. Komunistični, kakor tudi socialistični generali brez armade, so tisti, katerim se zopet zaželi rudarja vleči za nos. Zlasti socialisti kakor Kristan, dr. Korun ter njeni slugi Krušič, Valenčak, se z vso vmeno potegujejo za »proletariat«, medtem so se Bernotovič z bivšim komunistom, pozneje radikalom Korenom, zopet »ujedinjali«. Značilno je, da se ravno Kristan-Korunova grupa zavzema za to, ko so vendar to tisti, ki so imeli svoj čas rudarje, ko so se ti borili za svoj kruh, za smrkavce in na željo velekapitala za časa volitev snovali posebno stranko, tako da je ravno socialistično delavstvo ostalo brez mandata, in to vse na — Žerjavovo komando. Za zahvalo ima delavec danes 2% davek. Taki ljudje se upajo danes govoriti o ujedinjenju! Še danes imajo ti ljudje največji vpliv v Delavski zbornici — po Žerjavovi zaslugi, a da bi se razpisale volitve v Delavsko zbornico, kaj šel! Stafožo tvorijo ti ljudje tudi v raznih zavarovalnih uradih, v katere se steka delavčev denar, ter lepo gledajo, kako vse te delavčeve žulje pograbi v svojo malho velebanke, delavcu pa figo kažejo. Zato pa proč s takimi demagogi, proč z iskoriščevalci proletarijata! Rudar, ako hočeš biti združen, biti enoten, okleni se naše Strokovne zveze rudarjev. Tu je prostor za Te, in tukaj si boš poštenim potom priboril to, kar

Ti po božji in ljudski pravici gre. Naj živi Strokovna zveza rudarjev!

Trbovlje. Mnogo rudarskih upokojencev, ki so do sedaj prejeli še poleg borne pokojnine vsake tri mesece po 12, 20, 30 kron male doklade, da so še malo životarili, so danes še to zgubili. Pokojninski zavod je tem upokojencem naznanil sledeče: Vaša pokojnina se bo zvišala po prizadevanju gosp. ministra za šume in rude, zato ne dobivate več doklad, vsled tega, ker se delate pri rudniku. Res je, da še dela skoraj vsak upokojenec, ako le še malo more gibati, kajti v drugem slučaju bi bil obsojen na smrt, toda to njegovo delo je od danes do jutri. Merodajne oblasti tem potom prosimo, da nam še dalje nakazujejo to doklado in sicer toliko časa, dokler ni naša pokojnina rešena, da nam ne bo treba na naša stara leta še beračiti, ko smo vendar plačali svoje prispevke v zlati valut. — Prizadeti.

Državni cestarji.

Izredni občni zbor društva se je vršil v nedeljo, dne 10. maja v Ljubljani. Udeležilo se ga je 13 delegatov iz mariborske in ljubljanske oblasti. Izvolilo se je novo načelstvo iz ljubljanske skupine, katero, upamo, da bo prav vršilo svoje dolžnosti. Občni zbor je pokazal velik napredek društva in živo zanimanje članov za delo v združenih in enotnih vrstah državnih cestarjev. Obravnavalo se je tudi vprašanje deželnih in okrajnih cestarjev in se sklenilo, da se ustanovi poseben oddelek za te in se začne društvo v polni meri zanimati za njih položaj, da se pomaga povsod, kjer je mogoče tudi deželnim in okrajnim cestarjem. Sprejela se je tudi sprememba pravil, katera se vpošljejo po odobrenju vsem skupinam. Nadalje se je sklenilo poslati takoj vlogo na gradbeno ravnateljstvo, da se dela povsod tudi v poletnem času le 8 ur, kakor določa zakon in da se po zakonu dovoljuje tudi dopust. Več sporočimo o občnem zboru članom z okrožnice.

Seja načelstva se vrši v nedeljo, dne 17. maja ob pol 9 dopoldne v tajništvu na Starem trgu v Ljubljani z dnevnim redom: 1. Konstituiranje odbora, 2. določitev dela, 3. slučajnosti. Udeležba obvezna.

Občni zbor skupine v Celju se vrši na praznik, v četrtek 21. maja ob 8 zjutraj v tajništvu pri »Belem volu«. Naj se gotovo udeleže vsi člani!

Nova skupina deželnih cestarjev se v kratkem ustanovi za logaški okraj. Zdramite se še deželni cestarji v drugih okrajih, da organiziramo kmalu tudi vse deželne in okrajne cestarje.

Članarino za drugo četrtletje naj pošljejo zaostale skupine vsaj do dne 25. maja še po starih položnicah. Zato opozarjamo člane na točno plačevanje članarine.

Društvo slovenskih organistov.

Društvo organistov v Celju naznanja, da odbor ne bo priporočal nikogar v službo, ako ni član društva in naročen na njegovo glasilo »Pravico«. Tudi vodja orglarske šole dela tako in ne priporoča nikogar, ako nima šolskega izpita, čeprav je nekaj časa obiskoval orglarsko šolo. S tem se dela krivica onim, ki so napravili šolski izpit in morajo kljub temu tičati na slabih mestih. Isto merilo mora biti v organizaciji.

Društvo organistov naznanja, da so na novo plačali na svoj pokojninski zavod cerkvena predstojništva v Vojniku in v Galiciji pri Celju.

Prometna zveza.

Železničarjem v vednost. Direkcija državnih železnic v Ljubljani je izdala k okrožnici št. 49.008—IV—24 z dne 13. decembra 1924 še sledeči odlok generalne direkcije št. 16.832-25 z dne 14. aprila 1925 v vednost in v ravnanje ter v objavo vsem uslužbencem: Ugotovljeno je, da so nekateri železniški uslužbenci svoj del premoga, katerega so od direkcije po režijski ceni prejeli, prodajali privatnim strankam. Na podlagi odloka ministrstva prometa št. 10.173 z dne 6. aprila 1925 se bo v prihodnje vsem onim uslužbencem, pri katerih se bo ugotovilo, da zase naročeni premog prodajajo drugim, vzela pravica za nabavo premoga po režijski ceni za vedno.

Zahvale. Podpisani se najljubneje zahvaljujem P. Z. za podporo v znesku 100 Din, katero sem prejel ob času moje bolezni. Maribor, 4. aprila 1925. Klampfer Franc, l. r. — V moji dolgotrajni bolezni, mi je odbor Prom. zveze, skupina Maribor, že drugič priškolil na pomoč s podporo v znesku 100 Din, za katerega se najtopleje zahvaljujem. Kozar Martin. — Podpisani sem se ponesrečil že meseca januarja 1924; ker pa še do danes nisem prejel pokojnine, mi je Prometna zveza podarila velikonočno darilo v obliki podpore v znesku 100 Din. Iskrena hvala! Studenci pri Marib., 10. aprila 1925. Klejžar Josip. — Ker me je moja kakor tudi bolezen moje žene privedla v kritičen položaj, mi je Prometna zveza v Mariboru darovala podporo v znesku 50.—. Najtoplejša zahvala! Mejavšek Matevž.

I. kongres krščanskih socialistov.

Polovična vožnja na vseh progah drž. železnic v Sloveniji je zasigurana. To smo prejeli ob zaključku uredništva. Vsak udeležene kongresa kupi pri vstopni postaji celo vozno

karto, katero naj si da od postajnega uradnika na zadnji strani žigosati. Vozne karte se v Ljubljani na postaji ne smejo oddati, ker veljajo za vožnjo nazaj s potrdilom udeležbe, katero prejmejo vsi udeleženci na kongresu. O tem naj se pouče vsi udeleženci. —

I. kongres krščanskih socialistov se vrši v Ljubljani dne 7. junija t. l. celodnevno. Kraj zborovanja naznanimo pravočasno v časopisju in s plakati, katere pošljemo vsem našim organizacijam. Plakati naj se nabijejo na vidnih in prometnih krajih.

Dan celodnevne dela bo naš kongres, na katerem moramo pokazati našo moč in disciplino. Zato že sedaj apeliramo na točnost in vstranost, tako pri dopoldanskem kakor tudi popoldanskem zborovanju. Kljub temu, da je program našega I. delavskega kongresa zelo obširen, bo tudi ostalo nekaj časa za razvedrilo in razgled raz ljubljanskega gradu.

Vabila pošljemo istotako in prosimo, da se takoj po prejemu razdele med pristaše.

Okrožnico in nabiralne pole prispevkov za kongres smo poslali vsem organizacijam. Nabrane zneske naj se pošlje po priloženih položnicah, ob enem naj se pošlje s pošto Jug. strok. zvezi nazaj vse izpolnjene nabiralne pole. Koliko so poslane posamezne skupine oz. nabiralci, bomo objavili v »Pravici«.

Nujno! Vse skupine plačilnice in krajevni zaupniki naj nam vsaj tekom enega tedna sporočijo približno število udeležencev. Važno!

Agitacija za udeležbo naj se razvije v vsaki župniji. To nalogo naj predvsem prevzamejo vsi odborniki in zaupniki. Porabite zato vsako priliko pri vseh naših društvih.

Shodi in sestanki naj se pred kongresom skličejo povsod, kjer obstajajo naše organizacije. Na teh se naj udeležencem razloži namen in važnost našega kongresa. Za poročilo naj služijo govornikom članki o kongresu v »Pravici« in okrožnice.

Slike delavskih obhodov, zborovanj, tečajev ali naših kršč. soc. organizacij, kakor tudi naših delavskih domov, naj se nemudoma pošljejo uredništvu »Pravice« za ilustriranega Slovenca, ki izide na dan kongresa. Na zadnji strani ali na priloženem listku naj se napiše ime lastnika in pomen slike, katere se vrnejo po uporabi.

Prihranke naj udeleženci že sedaj zbirajo, da ne bo to ovira udeležbi. Stroški ne bodo veliki. Nekaj mrzlih jedil naj vsak vzame s seboj. Gostilne, kjer se bo dobila poceni tečna hrana, bomo sporočili njih naslove in ulice v »Pravici«.

Inerate za »Pravico« naj agilni člani in zaupniki naberejo iz vseh krajev pri somišljenikih obrtnikih ali trgovcih, na katere se takoj obrnite, ker bo »Pravica« izšla za kongres v

Čemu mečeš proč denar? Ali ne veš, da ima Konzum konkurenčne cene in dá poleg tega še 3% popust? Svoji k svojim!

Franc Herwig:

Father Big-Beck.

(Nadaljevanje.)

pravzaprav vendarle ni tako brezpametno, ako se je namenil k onim Indijancem, ki častijo rožnivenec. Mogoče je bil prišel poprej, pred sto leti morda, kak misijonar kalifornijskih frančiškanov v te kraje, in spomin na to je še živel. Frisco mu ne bo ušlo, in sploh bi mu tam enostavno odkazali delovanje, medtem ko je mogel tu sam izbirati. In že je napol odločil, da bo odpotoval prihodnji dan v Idaho, ko se mu je približala prodirna whiskyjeva sopara in je spoznal sivca, ki se je zleknil ob njem: »Sem videl tu prazen prostor; misli, vležeš se tja, damned.« In ko je Sagelbrushtown po malem potihnil in je samo topot privezanih konj prekinil včas smrcanje speh, se je privil Bernardov tovariš še bliže obenj in je vprašal, on da je slišal, da misli gospod v Frasco, in sedaj na sever? Torej odločen? No, Idaho je lepa dežela in tudi ne nezdava, ako se ne uda človek igri; on sam da se ni držal vedno tega in tako ni ničesar dosegel, hoče zopet na zapad; toda njegov zadnji denar mu je odvzel neki lopov v Boise City. Njegovoga konja je pridržal ta kentuckyjski podlež tu; ne ve, kaj početi; imel bi tu dober revolver, ako bi ga on hotel

poskusiti in ga vzeti v zameno za vozni listek v Frasco? Benacek je težkal težko orožje v roki; dobro je vedel, da napravlja tu slabo zameno, toda družba itak ne povrne denarja za preostali del vožnje, če pa speča listek pri kentuckyjskem bosu, mora tudi računati na izgubo. »Se ne ločim rad od te reči, je moj najboljši prijatelj,« je mrmral stari, in ker so torej tu prišle v poštev tudi idealne vrednote, je udaril Bernard v roko, izročil svoj listek, si opasal revolver in pomirjen zaspal.

Naslednje jutro ga je zbudil krepek udarec na ramo, ki mu ga je dal njegov sinočnji tovariš, in je slišal, da bo zavozil vlak vsak čas proti zapadu. Hočeš nočeš, je stresel tovarišu Benacku roko in mu zopet in zopet zatrjeval: »Lepa dežela, ta Idaho, in tudi zdravju ne škodljiva, samo kvart nikari, pri moji — in ne dolgo, ko so zabrlizgale parne piščali lokomotiv, in je oddrdral vlak z zamolklimi sunki; še dobre četrte ure je bil nad prerijo viden oblak njegovega belega dima. Na noge! Čemu oklevati? Bernardov pogled je šel proti severu, kjer je v jutranji svetlobi sinji gorski greben obetal lep dan. Neizmerna in skrivnostna je ležala pred njim daljava; pokleknil je daleč zunaj v molčeči ravnini in je dvignil svoje srce k Bogu, prvičkrat v neukrošeni preriji, nato se je vrnil še enkrat v Sagebrushtown, da bi si ogledal za kakim

konjem. Najprvo je mislil iz nekega rahlega prijateljskega čuvstva na kljuse svojega nočnega tovariša, in Kentuckijec je tudi pohitel in ukazal režečemu se črncu, naj konja pripelje. Na vest, da kupuje »črnuh« konja, so mladi farmerji odlašali z odhodom, resnobno stopili v krog in tvorili zaenkrat neprizadeti zbor. Bernard je opazoval malega serca; no, na pogled ni bil omamljiv: bramor²³ se mu je razpoznaval na sto korakov in ko mu je pogledal v gobec, je odkimal z glavo, kajti tam je stalo jasno zapisano, da je odživel konj svojih štirinajst let. Sicer je šel Kentuckijec od svoje prve zahteve dveh sto dolarjev doli na petdeset, toda Benacek ga ni maral in je vprašal, ali bi ne imel mogoče kdo izmed navzočih gospodov slučajno konja naprodaj? In zares, »slučajno« so jih imeli, in takoj so se povzpeli na svoja kljuseta, kričali, mahali z rokami, streljali z revolverji in divjali na svojih prhajočih živalih okoli Bernarda kakor spuščeni vragovi. Greenhorn²⁴ naj bi po možnosti ne dobil najboljšega konja; ne da bi ga hoteli ravno ogoljufati, toda novinec je moral prej ali slej plačati svojo šolnino in čemu bi se to ne zgodilo kar tu na mestu? Zato so mu obsuli s hvalo krasnega temnega rjavca s fino glavo, prožnimi nogami in vihrajočim fazanskim repom; jezdec ga je prignal

²³ Konjska bolezen.

²⁴ Izgov. Grinhorn, t. j. novinec, novodošlec.

²² Nadzornik, načelnik (gostilničar).

pomnoženi izdaji če mogoče na 8 straneh. Tega naročila ne prezrite. Ceno inseratom pošljemo po potrebi. So zelo nizke.

Poročila in navodila h kongresu bo prinašal poleg »Pravice« tudi »Slovenec«.

Pripravljalni odbor za I. kongres kršč. socialistov.

Važna naloga.

Važno ulogo ima poleg naše strokovne, politične in mladinske organizacije tudi naša gospodarska organizacija, to je I. delavsko konsumno društvo. Namen te organizacije je za nas velikega pomena. Naloga našega konsumnega društva je, da nudi svojim članom ceneno in dobro blago in s tem obvaruje svoje članstvo pred vsemi špekulacijami in odiranju raznih trgovskih firm. Potrebo take delavske gospodarske organizacije je seveda že čutil pred 30 leti naš dr. Krek in naravno je, da je pri ustanovitvi v prvi vrsti on sodeloval.

Da bo pa naše konsumno društvo sledilo tej poti in moglo v prvi vrsti ustrezati težnjam naših delavskih vrst, iz kojih je tudi izšlo, je pa v prvi vrsti naša naloga, da mu to omogočimo. Ako je konsumno društvo delavsko, moramo mi vedeti, da je delavsko in mu vsled tega posvečati vso skrb in delo. Kakor nam je potrebna strokovna organizacija, ki se bori za nas v strokovnem oziru, politična, kjer posegamo organizirani v naše politične zadeve, in istotako mladinska »Krekova mladina«, kjer vzgajamo svoj delavski naraščaj, prav tako je za nas naše »Konsumno društvo«, kjer nam nudi in nam tudi mora nuditi po možnosti vse ugodnosti na gospodarskem polju.

Zadnja leta je naše delavstvo postalo precej brezbržno napram tej naši važni organizaciji. To pa nikakor ni prav, ker v trenutku, ko popusti delavstvo brigo za svojo organizacijo, že ne more organizacija več odgovarjati v polni meri napram delavstvu. Po možnosti je pa kljub temu še vedno odgovarjalo vsem našim potrebam. Tovariši, ako hočemo, da bo naše I. delavsko konsumno društvo nadalje sledilo svoji pravi in prvotni nalogi, je treba, da prevzamemo mi zanj skrb v polni meri. Nabirajmo mu novih članov in glejmo, kar je tudi važno, da bo vsak naš član tudi v resnici kupoval vse potrebščine pri društvu. Le s tem bomo ohranili naše društvo in mu pomagali k novemu razvoju in moči.

Skupščin podružnic se pridno udeležujte in tam debatirajte o vseh vprašanjih naše gospodarske organizacije in izvolite tudi take zastopnike na centralni občni zbor, katerim za-

upate v polni meri. S tem pa morate iti tudi na delo za društvo in se obenem zavedati, da je to naša last.

Pri vseh organizacijskih sestankih posvečajte pažnjo svojemu delavskemu konsumnemu društvu in razvijajte agitacijo, kajti zavedajte se, da bo društvo odgovarjalo našim potrebam je takrat, kadar bomo mi sami njemu v celoti odgovarjali.

Dopisi.

D. M. v Polju. Zadnjič smo priobčili dopis o naših tuk. političnih razmerah. Danes pa bomo povedali nekaj cvetk iz našega nasprotnega tabora. Sedaj se ti reveži poslužujejo samo še stvari, ki kažejo, kako daleč so že zabredli, posebno še komunisti, ki so postali najhujši reakcionarji. Celotno stvar pa vodi Maček. Posebno jezen je, ker ni več on župan, kot je bil prej. In sedaj je zbolel že od same jeze in pravijo, da bo po Pueljevem načrtu šel tudi sam med voditelje s sekiro v roki. Sam je predlagal, da naj se radi nabave elektrike poviša davek na 250 odstotkov in ko je tov. Lajovic dokazoval, da bi bilo za posestnika in kmeta to krivično, je Maček izjavil, da gredo samostojneži sami med kmete in pobirajo podpise, da se ta davek uvede. Sedaj pišejo in govore, da smo mi napravili to. Posebno se pa odlikuje nekdo, ki rni je vse, kar je res delavstvu v korist, trn v peti. Delavstvo si je ustanovilo, da si omili stanovanjsko svojo bedo, »Stavbno zadrugo« in si postavi lastne hišice. Seveda Tone se smeje in nagaja in hoče na vsak način, da si delavci najamejo »kilometra«, da njemu zmeri svet. Sedaj meša beton za ograjo in najbolj se mu dopade v nedeljo, ko gre največ ljudi v cerkev. Torej to vam je poleg znanega četovodje, ki si je razbil že enkrat glavo ob zid, najboljši delavski voditelj. Delavci, s prezirom pojdite mimo njega. Potem pa znani junak pri občinskih sejah, ki se je zadnjič že trkal po prsih in stavil za par litrov vina, da noben drug ne bo gerent kot on. Navsezadnje pa še znana trojica, ki je tako lepo gospodarila v vojni, da občina plačuje še danes njihove grehe, in ki jo bomo razkrinkali do golega, če ne bo prihodnjič mir. Torej ta družba z raznimi pomagači, med katerimi ne manjka tudi uglednih mož, se je zarotila, da vrže župana, ker je priprostil delavce, pa vendar delaven in pošten. In sedaj, ko si sami ne morejo več pomagati, hodijo od okrajnega glavarja do velikega župana enkrat prosit, enkrat zahtevati, enkrat zopet jokati, da naj vendar razpusti občinski odbor. In mi se jim smejemo, ko jih zopet vidimo, kako potrpi se vračajo. Sedaj so že skle-

nili, kdo bo gerent in kdo tajnik. Za 40 tisoč kron bo oškodovana občina, če pride gerent. Toda kaj za to, samo da vzame vrag vse. Torej malo resno, malo smešno. Zabavamo se, ko vidimo, kako v potu svojega obraza hodijo okoli. Tako imamo pust pri nas kar naprej.

Zagorje ob Savi. Važen sestanek rudarjev in steklarjev se vrši v nedeljo dne 17. t. m. v dvorani Zadrugnega doma. — Odbor.

Zagorje ob Savi. Praznik 1. maja smo preživeli mirno in dostojno. Zjutraj smo imeli sv. mašo, nato dopoldne in popoldne zborovanje. Poročal je tovariš Gajšek, ki je v stvarnem govoru orisal delavski položaj in dokazal, kako se mora opredeliti proletarijat, da bo kos nalogi, ki je: delavcu pravice! Njegovim premišljenim izvajanjem smo sledili z zanimanjem. Potek shoda je pokazal, da je med našim delavstvom mnogo zanimanja in krepke volje za delo v organizaciji. Razredno nepopustljivi sodrugi so praznovali ta praznik z večjim pompom. Seveda, nekdanja moč je izginila. Vrste, ki so se strnile v spremvod, so bile zredčene. K sreči so jih rešili situacije narodni socialci. Ti so se po številu kakih 15 priključili obhodu. Seveda so na zahtevo internacionalcev odstranili narodne znake. Brez sramu in bojznosti so to storili. Pokazali so, da je prvi majnik za nje dan, ko so izginili v Zagorju iz požarišča. Nikoli jih nismo smatrali resnim, vendar bi ne verjeli, da človek s tako lahkoto pogazi program. Slučaj narodnih socialcev jasno kaže mišljenje naprednih krogov. Pripravljeni so vsak trenotek nastopiti v drugi obliki in drugače delati. Za nas ni to nič novega. Poznali smo nacionaliste že davno in jih ocenili. Velja pa, da je izginila iz doline strančica fraz in obetov, frakcija puhležev in prenapetežev. Zagorskim revolucionarjem častitamo na uspehu. Dobili so četo, ki bo pripravljena iti na barikade in se žrtvovati... Tovariši! Prvi majnik je za nami. Pred nami pa delo. Nič strahu, pogum! Naš cilj je pravi; pot brez ovinkov!

Tedenske vesti.

»Pravica« izide prihodnji teden vsled praznika en dan prej. Prosimo vse tovariše sotrudnike, da pošljejo rokopis vsaj do ponedeljka dopoldne uredništvu.

Odhod na Francosko. Pretekli teden sta odšla iz Ljubljane k našim slovenskim rudarjem na Francosko misijonarja gg. Tumpej in Šavelj. Želimo gospodoma, ki se ne bojita truda in postrtvovalnosti, srečno pot.

Božji rop. V Marijino cerkev v Petrovčah na Štajerskem so nevarni

vlomilci vdrli v noči od 1. na 2. maja. Tatovi so odnesli zlat ciborij in monštranco, ki je tehtala 5 kg in je bila vredna nad 100 tisoč dinarjev. Pobrali so tudi zlat nakit. Marijine podoče, to je 4 zlate verižice z dragimi kamni, obeske in drugo zlatnino. Drugo jutro so našli železno črtalo od pluga in branin zob v bližini oltarja, okrog njega pa raztrošene posvečene hostije. Vso škodo cenijo na 400.000 Din. Vlomilcev do sedaj še niso dobili.

V blejskem jezeru so utonili dne 5. maja ponoči trije čevljarski pomočniki. Okrog enajste ure ponoči so se vračali iz gostilne domov Stanko Knafl, Mirko Artel, Alojzij Mihelič, Jakob Dežman in Leopold Rozman. Ob bregu so odpeli večji čoln, da se še nekoliko vozijo po jezeru, predno grede domov. Ko so skakali vanj, se je začel čoln močno zibati in le kake tri metre od brega se je čoln že prekucnil in pokopal vseh pet pod seboj. Rozman in Dežman sta priplavala na suho, ostali trije so utonili.

Velik požar. V vasi Zlatoličje, občina Št. Janž na Dravskem polju je 8. maja okoli pol 10. ure zvečer nastal naenkrat velik požar, ki je tokom noči vpepelil 21 gospodarskih poslopij. Na pomoč so prihiteli štiri požarne brambe. Naporu požarnih bramb se je zahvaliti, da so ostale obvarovane vsaj hiše. Gasilci so razvili cevi od pogorišča do Drave v dolžini 1 in pol kilometra. Z gospodarskimi poslopji je pogorelo vse gospodarsko orodje, vozovi, krma, perutnina in večje število svinj. Rešili so govedo in konje. Škoda znaša več milijonov.

Avto zgorel na cesti. Med vožnjo iz Maribora proti Pesnici se je vnel mariborskemu izvoščeku motor v avtomobilu in je eksplodiral. Voz je bil mahoma v plamenu. Izvoščeku se je posrečilo, da je še pravočasno skočil iz voza, ki je popolnoma zgorel in je ostalo samo še zverženo ogorelo železje.

Občinske volitve v Zagrebu. V nedeljo 10. t. m. so se vršile v Zagrebu občinske volitve 25 odbornikov. Vloženih je bilo 11 list. Volilo je samo 47 odst. volilcev. Dobili so: Blok (radičevci, zajedničarji in del frankovcev) skupno 9.590 glasov, 15 mandatov; samostojni demokrati 1.45 glasov, 3 mandate; komunisti 1250 glasov, 3 mandate; frankovci 1220 glasov, 2 mandata; zionisti (židje) 742 glasov, 2 mandata. Ostale stranke niso dobile mandatov. Torej Zagreb ostane še nadalje v rokah bloka. Komunisti so malo napredovali, ker delavstvo zapušča Radiča vsled njegove politike. Samostojni demokrati so se v svojem računu zelo zmotili, računali so na 6 mandatov.

Somišljeniki posećajte gostilno Osrednje vinarske zadruge Kongresni trg 2 (Konzumska klet)

z ostrogami tesno pred njega, in ko je stal tako mirno pred njim, se je razsmejalo münsterlandsko kmetjsko srce. Toda previdnost ga ni zapustila; ogledal si je pobjiže čudežno žival, in naenkrat se je veselo nasmejal željno čakajočim mladcem, potegnil z desnim kazalcem po izdajniškem žlebičku pod rebri; rekel ni drugega, kakor: »naduha«. In četudi ni te besede nihče razumel, je vendar vedel vsak, da je spoznal »črnuh« kljuse za nadušljivo. Na veliko se je dvignilo njihovo spoštovanje pred Benacekom; sporazumno so si poméziknili in kaplan Brinkmann se je ogledal za drugim konjem. In tedaj je zapazil — saj ga prosto ni mogel spregledati — pravega ridžana, toda takega s črno grivo, črnim repom in s črnim jeguljastim pasom na hrbtu. To je bilo tako izredno, da si je kratkomalo moral žival natančneje ogledati; njegovo lice je pa kazalo toliko premetenosti, da so mladi takoj razumeli in zagnali rezgetajoč smeh. In smeh je zadonel znova, ko je Benacek kima je za glavo obstal pred konjem z rokami, uprtimi v bok. Toda predmet smeha je bil močen in dober konj, petleten, malo podrastel, s karpjim hrbtom — toda to so bile samo hibe lepote. Što dolarjev je zahteval posestnik, petdeset je ponujal Bernard, in edina sta si bila pri osemdesetih, ki so bili takoj pravilno izplačani v sagebrushtownski gostilni ob pričevanju vseh prebivalcev in gostov. In uro pozneje se je vzpel zadovoljni kupec na konja in odjahal proti severu v spremstvu šestih mož, ki so imeli isto pot.

Do Indijancev, ki jih je iskal, je bilo baje sto-petdeset milj, torej skoro štiri dni s konjem. Prvo noč je spal Bernard še pod gostoljubno streho; nato ga je pa zagnila samota kakor morje. Na se-veroizhod naj bi jezdil in držal se je smeri. Ogromne mrtve ravnine so ležale sivozeleno pod pripeka-jočim majskim solncem. Bolj kakor jezdni napor ga je težila samota. Ponoči je ležal z glavo na sedlu, z obrazom obrnjenim proti zvezdnatemu nebu. Slednjič so se dvignile gore na obzorju; dosegel je reko Shoshone, ki mu je bušila nasproti z ogromno vodno množino, zeleno kakor biser in je došel, vedno ob gorskih vznožjih, poltucatkrat preko izsušenih rek, opoldne četrtega dne v veseli, gričevnat, cvetoči kraj; konji so se pasli v redkih tropskih, in na pobočju nekega griča se je dvigala vas iz rjavih šotorov; prava indijanska naselbina. Bili so črnonožni Indijanci, umazani, propali za-nikrneži, po žganju otopelih obrazov. Vas ga je pozdravila s topo-brezbriznostjo. Prosil je za streho; odkazali so mu neko bajto in na sprehodu po naselbini je odkril, da je visel na deblu ogromne srebrne smreke, obdan od prastarih, izsušenih skalpov in kričeče poslikanih amuletov, rožni vene-c, pravi, iz koščakov izrezljan rožni venec s sre-brnim križcem. Premagan po tem pogledu se je vrgel Bernard na kolena in opravil svojo molitev k pozabljenemu in nespoznanemu Kristusu, s trdno obljubo: »Čakaj, nebeški Zveličar, hočem te zopet spraviti v čast!« Indijanci so stali molče okoli njega; ko se je dvignil, je izvlekel svoj lastni rožni

venec, pokazal na Križanega in dejal, da tudi on moli k njemu, še več, da je duhovnik. Neka stara žena je zagnala pretresljiv krik in se mu je zrušila k nogam; vse pleme je bilo sklicano in se je zgnelo okoli njega, in takoj je začel v svoji pomanjkljivi angleščini pripovedovati o Kristusu, katero ime se je glasilo sedaj tu prvokrat od pradavnih časov. Nato je izvedel iz ust one stare žene, da je v resnici duhovnik pustil tam pred šestdesetimi leti ta rožni venec, in da so molili k njemu. In Bernard je videl, da je bilo po tej neznatni verigi ubogo indijansko ljudstvo zvezano s krščanskimi nebesi skozi ves ta čas in je bil prepričan, da je Bog blagohotno sprejel dober namen in se ni oziral na besede.

Toda pokazalo se je prav kmalu, da črno-nožcem ni bilo toliko za krščansko nebeško kraljestvo kakor za dobre pašnike, in ako bi bil Bernard drzen, bi se znašel kmalu v sličnem položaju, kakor je bil oni, v katerem se je nahajal Jezus pri Judih. Kajti Indijanci niso mislili ničesar drugega, kakor da so se izpolnili z njim prastara prerokovanja. Bil je nekdanj čas, ko so udarjala kopita njihovih konj po vsem ozemlju gornjega dela Shoshone; potem jim je pa vlada prepustila to ozemlje v last pod zahtevo, da so oni mirovali. Ščasoma so jih pa potisnili nazaj in jih slednjič siloma držali na mestu, ki ni meril več kakor tri-deset milj v četvercu. Sedaj pa naj bi prišel z Bernardom Odrešenik, ki bi jim naj z božjo močjo prisvojil vso rodno deželo. (Dalje prih.)

Nesreča. Pri umivanju oken je v Zagrebu padla iz okna na ulico 20-letna služkinja Jela Žeželj. Pri padcu je dobila težke notranje poškodbe in so jo odpravili v bolnico.

Žrtve brezposelnosti. V Novem Sadu se je v nekem hotelu ustrelil zakonski par Molnar. Preiskava je dognala, da je bil Molnar brez službe in da sta z ženo izvršila samomor iz bede. — V Zagrebu je skočil pod vlak železniški ključavničar Krsto Lončarić, ki so ga bili odpustili iz službe.

Lepo se je slišalo, ko je skoraj vsak dan poročalo časopisje iz Zagreba zadnje dni: Včeraj popoldne ni bilo seje anketne komisije, ker so se člani udeležili banketa pri g... čajanke pri g... ali izleta v... itd. Država, ti pa čakaj, kdaj bodo tvoji izvoljeni nar. poslanci potrjeni in plačuj masne dnevnice.

»Naš zvon«, glasilo Slovencev na Nemškem, je začel izdajati Janez Ev. Kalan v Bottrop-Boy na Westfalskem. Tiska se v Buchdruckerei Vöing Gladbeck na Westfalskem. Izhaja mesečno in stane za Jugoslavijo Din 30.— na leto. Novi list budi in roti naše tovariše na tujem, da ohranijo vero naših dedov in ljubezen do domovine.

5. kongres kršč. soc. strokovnih organizacij v Nemški Avstriji se vrši na Dunaju od 11.—14. junija t. l. H kongresu je povabljen tudi zastopnik naše centrale.

Hrvatska katoliška omladina je slavila 10. t. m. svoj dan z geslom: Nočemo milosti, hočemo pravice, človeških pravic, krščanskih pravic!

Ročna torbica s 170.000 dinarji izgnila. Pera Maksimović, oskrbnik na nekem posestvu v Sremskih Karlovcih, se je 8. maja odpeljal s soprogo v Beograd, kjer je imel važne opravke. Po povratku v Sremske Karlovice je opazil, da je v kupeju pozabil ročno torbico, v kateri je imel okoli 170 tisoč dinarjev deloma v gotovini, deloma v vrednostnih papirjih. Šel je takoj na postajo, od koder so obvestili o izgubi dragocene torbice naslednjo postajo, a bilo je že prepozno. Torbice kljub vestni preiskavi vseh potnikov in vseh oddelkov vlaka niso več našli.

Modern pogreb. Pri Mitchanu v Angliji se je ponesrečil letalec George Powell. Njegovo truplo so prepešili na pokopališču v Stantonu z letalom, na njegovi zadnji poti ga je pa spremljal večji vojaški letalski oddelek. Rakev je imela obliko letala.

Krekova mladina.

Centrala Krekove mladine. Okrožno štev. III. smo razposlali. Upamo, da bodo imale uspeh. Ob priliki I. kršč. socialističnega kongresa v Ljubljani dne 7. junija se celokupno članstvo »Krekove mladine«, ki se udeleži kongresa, skupno slika. Kraj in uro naznamo prihodnjic, ko doleži to glavni odbor.

Opozorjamo vse podružnice, da vedno in redno dopisujejo v »Pravico« glede prireditev in sestankov in sploh o svojem gibanju.

Krekova mladina Sv. Miklavž pri Ormožu. V nedeljo 26. aprila se je vršil ustanovni občni zbor podružnice Sv. Miklavž. Občni zbor je uspel nad vse lepo in je pristopilo mnogo članov in članice. Centralo je zastopal njen predsednik in podal smernice za delo našega mladega pokreta in zgodovino naše »Krekove mladine«. Z vzklikom: Na delo po potih dr. Kreka je zaključil svoj lep govor, kateri je napravil na navzoče dober vtis. Nadalje se je oglašil k besedi tov. Ignac Lipovec, kot predsednik O. D. Z. za Ljutomer. Bodril je delavsko mladino, naj bo vzgled vsem našim organizacijam. Za lepe besede je žel veliko odobravanje in se mu je predsednik zahvalil. Pri drugi točki, sprejem članov je pristopilo nad 30 članov in članice. Pri volitvah se je izvolil sledeč odbor: predsednik Mir Alojzij, podpredsednik Košnik Jože; tajnik Mihaelo Franjo, blagajnik Plohl Franjo; odborniki: Rozman Ludvik, Tušek Ludvik, Kolaric Marija, Pajek Ana. Nadzorstvo:

Plohl Andrej, Tomažič Franc. Razso-dišče: Mesarič Franjo, Rozman Peter, Rozman Martin, Belec Franjo in Peter Jakob. Nadalje se je ustanovil dramatični odsek ter si izvolil odbor. Tambaški odsek je zastopal tov. Plohl Vincenc. Ko se ni nihče več oglašil k besedi, je zaključil tov. predsednik občni zbor ob 6 uri.

Krekova mladina Zalog-Spodnja Zadobrova. Tukajšnja podružnica ponovi drugič priljubljeno narodno igro »MIKLOVA ZALA« v Ljudskem domu v D. M. v Polju v nedeljo ob 4 pop. Ker je za igro zanimanje, prosimo, da si vstopnice pravočasno preskrbite, katere so v predprodaji v prodajalni I. del. konz. društva istotam.

Krekova mladina, Ljubljana. To-variši! Redni sestanki se vršijo vsak ponedeljek točno ob 8 zvečer v običajnih prostorih s sledečim sporedom: 1. fantovsko petje, deklamacija; 2. govor; 3. slučajnosti. Ker se na teh sestankih vodi redno statistika navzočih, opozarjamo vse tovariše, da jih redno obiskujete in se z vso vneto udeležujete debate. — Predsednik.

Krekova mladina Celje. Pretečeno nedeljo se je vršil skupni izlet s podružnico Štore, katerega se je udeležilo lepo število članov vključno s slabemu vremenu. Vabimo, da se vse članstvo udeležuje redno nedeljskih izletov, da se na njih pogovorimo in gojimo pošteno družabnost. — Odbor.

Prosveta.

»Socialna misel.« Ravno kar je izšla 4. številka Socialne misli, ki obširno popisuje junaško borbo Indije za svobodo. Zelo zanimiv in za nas poučen je nastop velikega osvoboditelja Indije in boritelja za njeno svobodo, Mahatma Gandhi. Trpeče ljudstvo, vsled krivic in nasilja Angležev, je učil takole: »Mi se borimo proti krivicam, nasilju in zverinstvu Angležev; prvi predpogoj, da smo k temu upravičeni, je, da sami ne delamo nasilja in krivic. Če velja zakon sile, potem je čisto pravilno, da nas Angleži stiskajo, ker so močnejši, toda če mi obsojamo zakon sile kot zverinski zakon in priznavamo, da je edino načelo, ki mora vladati med ljudmi, ljubezen in dobrota, tedaj moramo mi prvi začeti z odpuščanjem in ljubeznijo. Na vsa nasilja in hudobije, ki nam jih Angleži prizadenejo, odgovorite, bratje, z ljubeznijo in dobroto. Nikdar se ne jezite, ne se maščevajte! Samo na ta način postane naša borba res človeška in pravična. Nasilje je zakon zveri, nenasilje pa moč duha, moralna hrabrost. Nasprotnika je treba pridobiti z žarki ljubezni, izhajajočimi iz prepričanja. Kdor se bori z nami, se ne sme bati ne trpljenja, ne kazni, ne uboštva, ne smrti, ne oblasti, ne vlade, ne narodov. Potom trpljenja bomo s samozatajevanjem dosegli svobodo.« — Ves opis borbe Indije za svobodo je tak, da bi ga moral prečitati vsak naš tovariš. Naša dolžnost je, da Socialno misel, ki je usmerjena v krščansko-socialnem duhu, propagiramo in razširjamo po vseh krajih. Posebno moramo poskrbeti, da bo Socialna misel po vseh naših knjižnicah, v izobraževalnih društvih, prosvetah in organizacijah. Zato, tovariši, poleg »Pravice« posvečajte skrb tudi razširjanju »Socialne misli«. Upravništvo S. M. je v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani, kolportažni oddelek.

Knjiga o Mariji. Ravno kar je izšla nova knjiga z naslovom »Knjiga o Mariji«. To dovršeno in čisto kar najbolj primerno književno delo je najlepši spomin na veličastni I. Marijin kongres. Vse vrste naših kulturnih vprašanj in socialnih zadev, vsi važnejši problemi, ki so aktualni v verstvenem razvoju, v cerkvenem in družabnem življenju so dobili v knjigi pod vidikom Marije srečno rešitev. »Knjiga o Mariji« je prav iz tega ozira res nova in obenem zanimiva in praktična. Skrbite, da se ta knjiga razširi med slovenskim ljudstvom v domovini in tujini. Naroča se v Osrednji pisarni Mar. družb v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

Gospodarstvo.

Koliko je vreden naš dinar. Za angleški funt moraš dati 301, za dolar 62.13, za frank 3.26, za italijansko liro 2.55 in za češko krono 1.84 Din.

Sladkor podražen. Sladkorni kartel je povišal ceno sladkorju za 25 D pri 100 kg, tako, da stane sedaj sladkor kristal postaja Ljubljana 13.65 D in sladkor v kockah 15.40 Din pri odjemu celega vagona.

Novi bankovci. Narodna banka namerava v kratkem izdati nove bankovce po 5 dinarjev.

Viničarji in vinska kriza.

Kadar se zgiblje viničarski proletariat v svoji neznosni revščini in zahteva vsaj delnih svojih pravic, mu vselej vinogradniški posestniki zapojejo pesem o velikanski vinski krizi. Namen je očividni. S svojim jadikovanjem hočejo vinogradniki vplivati na razburjene živce viničarjev in jih vnaprej potolažiti ter pomiriti. Že večkrat smo poročali v »Pravici« o siromašnem življenju in o trdem boju za vsakdanji kruh naše uboge viničarske pare. Da pa čitatelji »Pravice« spoznajo upravičenost našega boja in na drugi strani neutemeljeno pobijanje naših zahtev od vinogradniških posestnikov, navedem tale primer.

V vinogradu, ki ga jaz obdelujem, se je pridelalo lansko leto (letina je bila slaba) 14 hektov mošta. Od tega se odračuna 40 litrov drozge, približno toliko se pa računa na dolivanje. Pri celem pridelku lahko računamo brez skrbi 13 hl vina. Teh 13 hl vina je gospodar prodal, ako računamo liter po 46 kron, za 59.800 kron ali 14 tisoč 950 dinarjev. Celotna obdelava vinograda, ki meri 6 oralov, stane 14 tisoč kron. Ker davki in material tudi ne znašajo več kot obdelovanje, lahko računamo celotnih stroškov na leto največ 30.000. Prostega torej še vedno pri tem vinogradu 29.800 kron čistega dobička in to lansko leto, ko je bila, kakor že povedano, slaba letina. Vse te podatke sem vzel iz svoje računске knjige in so gotovo resnični.

Mnogi vinogradniki se tudi kaj radi izgovarjajo s stroški hrama, kar je pa malo verjetno, kajti za viničarske bajte se gospodarji najmanj brigajo. Skozi streho moje sedanje bajte teče najmanj na devetih mestih. Pribiti pa moram, da ta moja kočica še ni najslabša v naši okolici. Ako zida vinogradnik zase kako zidanico, je ta kar najbolj moderno urejena, za viničarja samega pa je vse dobro. Je pa nekaj drugega, ki stroške vinogradništva nam v škodo po nepotrebnem zvišuje in vinsko krizo umetno povzroča. To so pa različni oskrbniki, šafarji, nadzorniki, ekonomski in kletarji. To je pa vrsta ljudi, ki ob vsem pomanjkanju viničarskega delavca sijajno živi in bogati na račun ogoljufanega gospodarja in na stroške odiranja viničarjev. Niso redki slučajji, da tak »služabnik« pripelje gospodarstvo vinogradov tako daleč, da končno kupuje on od svojega gospodarja posestva.

Po cele tedne se včasih ne vidi kruha v viničarskih kočah po celem vinskem okolišu, dočim živijo drugi brez dela v največjem razkošju in vsled neizmerne uživanja celo v sramoto in pohujšanje vsem ljudem. In da bi se v takih razmerah viničar, ki je človek po božji podobi in z vsemi pravicami do poštenega življenja smel niti boriti za vsakdanji kruh? Mi vemo, da je naš boj pravičen, zato ga bomo tudi pričeli in izvajali. Zato pa mora biti naša edina zahteva: Proč s tako vinorejo in njenimi slabimi posledicami! — Viničar iz Ljutomerske okolice.

Razno.

Vsled novega denarja v smrt. Neki star avstrijski kmetič je pred kratkim prodal svoje posestvo. Pri tem se je nemilo ukanil, kajti prodal je pose-

stvo za 200 šilingov, misleč, da velja novi šiling 2 milijona prejšnjih avstr. kron, dejansko je pa vrednost šilinga 10.000 avstr. kron. Ko je kmet zvedel, kako se je ogoljufal, se je iz obupa obesil.

Velika tatvina. V Parizu je 36-letna sobarica Ana Kikas ukradla svoji gospodinjki Kepitovi dragoceno-sti v vrednosti nad 900.000 frankov. Z ukradenimi zakladi je sobarica pobegnila v Rim, kjer so jo pa takoj zaprli. Pri njej so našli še ves tatinski plen.

Novo vrste luksuzni davek so vpešljali v Bratislavi. Kdor si naroči večerjo po 9. uri zvečer, mora plačati za 8—20% višjo ceno za večerjo na račun novega davka. Novi davek velja do 1. 1928.

Zvišanje železniških tarif za osební promet v Nemčiji. S 1. majem so v Nemčiji vsled deficita nemških drž. železnic zvišali tarifo za osebni promet za 10 odstotkov.

Kdaj bo konec sveta? Italijanski listi poročajo, da so našli v neki stari koči rokopis prerokovanj nekega kapucina. Rokopis je pisan okoli leta 1760. Vsa v rokopisu našeta prerokovanja so se doslej izpolnila. Tako je kapucin prerokoval za leto 1792 francosko revolucijo in iznajdbo gijotine, za leto 1830 zopet revolucijo, za leto 1848 upor v kraljevini Neapol in meščansko vojno v Franciji. Svetovno vojno je napovedal za leto 1915. Za leto 1925 prorokuje potrese. Leta 1950 se bodo pokazala tri solnca, leta 1960 bo Sicilija izginila v morju, leta 1970 bo Španijo in Francijo uničil potres, leta 1980 bo divjala kuga v Aziji, leta 1990 bo nastala vsled solnčnega mrka dolgotrajna tema in leta 2000 bo konec sveta.

Brezposelnost na Angleškem. Izkaz brezposelnih na Angleškem izkazuje zadnji čas 1.204.800 ljudi brez dela. Lani je bilo isti čas 165.613 brezposelnih manj.

Največji list na svetu. »New York Times« so izšli nedavno na 192 straneh. Vsa naklada je štela 565.000 izvodov in tehtala 875.000 kg.

Grozen čin veleposestnikovega najemnika. Iz Neumünstra se poroča, da je najemnik veleposestva Birkenhofa postrelil vso domačo živino (15 konj, 20 krav in 5 prašičev), potem pa še ženo kakor tudi 70 letno taščo. Naposled je zapalil poslopje in ko je bilo vse v najhujšem plamenu, je ustrelil še samega sebe.

PREKLIC.

Preključem besede, ki sem jih izustil po zadnji javni seji občinskega odbora občine Dev. Marije v Polju v navzočnosti vseh ljudi v šoli, da je župan Franc Kukavica iztrgal dva lista iz neke občinske knjige; besede obžalujem, ker v tem oziru o županu prav nič slabega ne vem.

Devica Marija v Polju, 23. aprila 1925.
Anton Dobrota.

Žika!

Poskusiti je treba potem, je odločitev lahka. Odločili se boste za ŽIKO, ki je in ostane najboljše in najbolj zdrava žitna kava!